

Ключові слова: незалежність судової влади, незалежність суддів, принцип верховенства права, цивільне судочинство, цивільний процес, принципи цивільного судочинства.

Ключевые слова: независимость судебной власти, независимость судей, принцип верховенства права, гражданское судопроизводство, гражданский процесс, принципы гражданского судопроизводства.

Key words: the independence of the judiciary, the independence of judges, the rule of law, civil procedure, civil procedure, principles of civil justice.

ВОЛКОВА НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент*

ЩОДО ОЗНАК ДОСТОВІРНОСТІ ТА ДОСТАТНОСТІ ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Інститут доказування у цивільному процесуальному праві взагалі зазнав значних змін у зв'язку з проведенням конституційної реформи та судової реформи, зокрема що стосується і ознак судових доказів.

Так, відповідно до Закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» **наряду з такими ознаками судових доказів як належність та допустимість доказів, законодавець уперше у нормах ЦПК України закріпив достовірність та достатність доказів** (ст. ст. 79, 80 ЦПК), що потребують подальшого наукового дослідження [1].

Відповідно до ч. 1 ст. 79 достовірними є докази, на підставі яких можна встановити дійсні обставини справи. Доказ визнається судом достовірним, якщо в результаті його дослідження та оцінки з'ясується, що в ньому містяться відомості, що відповідають дійсності. Відповідно до ч. 2 ст. 89 ЦПК суд оцінює достовірність кожного доказу окремо та в їх сукупності. Отже, достовірність доказів, так як і належність та допустимість доказів є розумовою діяльністю суду, яка здійснюється за його внутрішнім переконанням у результаті дослідження та оцінки.

Поняття «достовірність» у тлумачному словнику з української мови визначається як «те, що не викликає сумнівів, цілком вірне, точне» [2, с. 829].

Звертаючи увагу на тлумачення даного терміну, вбачається, що достовірним доказом, буде той доказ, який характеризується точністю та не викликає сумнівів щодо визначення наявності або відсутності фактів (обставин), що входять до предмету доказування.

Перевірка доказів на їх достовірність проявляється у багатьох аспектах. Так, при здійсненні судочинства сумнівів у достовірності доказів зумовлено, як правило, наступним: неправдивими пояснення сторін, третіх осіб; неправдивими показаннями свідка; фальсифікацію письмових та речових доказів тощо [3, с. 447].

Якщо є певні сумніви щодо достовірності доказів, то таке питання вирішується шляхом співвідношення даного доказу з іншими доказами, досліджені судом. Виявлення суперечливих, взаємовиключних відомостей, що містяться у доказах, говорить про недостовірність певного доказу. В даному випадку постає питання про необхідність усунення цих протиріч шляхом, наприклад, надання додаткових доказів або спростування наявних. Суд має право призначити в необхідних випадках експертизу, якщо є сумніви щодо письмових доказів тощо. Також, суд відповідно до норм цивільного процесуального законодавства України має право призначити додаткову або повторну експертизу, наприклад, якщо є протиріччя в показаннях свідка і висновку експерта щодо особи, яка підписала документ тощо.

Отже, достовірним можна вважати будь-який доказ, зміст якого не спростовано в процесі доказування.

Відповідно до ч. 1 ст. 80 ЦПК достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, що входять до предмета доказування.

В залежності від певної цивільної справи достатність доказів оцінюється по різному, оскільки неможливо визначити певну кількість доказів, які будуть достатніми для всіх без обмежень цивільних справ. Необхідно зазначити, що достатньо доказів тоді, коли суд може дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, та вирішити справу по суті. Крім того, такі обставини повинні входити до предмету доказування.

Також, необхідно зауважити, що достатність це певна сукупність доказів на підставі яких можливо вирішити справу. При цьому достатність доказів – це не кількісний, а якісний показник. Достатність не потребує подання як можна більше доказів по справі, важливо щоб обставини (факти) справи були встановлені, і суд міг або задовольнити вимоги позивача, або відмовити в їх задоволенні. Однак, за наявності, наприклад, одного лише непрямого доказу по справі, суд не може вирішити справу, оскільки такий доказ не підтверджує наявності або відсутності обставин справи, а вказує на можливість наявності або відсутності такої обставини. Не можна визначити достатність доказів, якщо докази по справі суперечать один одному, або є сумніви у достовірності певного доказу. Вирішення даного питання можливо шляхом надання додаткових доказів, на підставі яких, такий недолік буде усунений.

Отже, достатність доказів з'ясовується у взаємозв'язку всієї сукупності досліджених в суді доказів, на підставі яких суд може прийти до висновку про наявність або відсутності обставин справи.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
2. Новий тлумачний словник української мови : У 4 т. Т. 1: Для студ. вищих та серед. навч. закл. / уклад. В. Яременко, О. Сліпущко. – К. : Аконіт, 1998. 910 с.
3. Грабовська О.О. Доказування у цивільному процесі України : проблеми теорії та практики : монографія. Київ:Юрінком Інтер, 2017. 504 с.

Ключові слова: доказування, ознаки судових доказів, достовірність доказів, достатність доказів, цивільне судочинство.

Ключевые слова: доказывания, признаки судебных доказательств, достоверность доказательств, достаточность доказательств, гражданское судопроизводство.

Key words: evidence, evidence of judicial evidence, credibility of evidence, sufficiency of evidence, civil proceedings.

ГОНГАЛО РЕГІНА ФРАНЦІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент*

ЕЛЕКТРОННИЙ СЕРВІС З ПРОСТАВЛЕННЯ АПОСТИЛЯ

Апостиль (з англ. apostille) – спеціальний штамп апостиляції, що засвідчує дійсність підписів, статусу осіб, печаток підтвердження підписів і печаток на офіційних документах апостилем робить ці документи чинними в усіх країнах-учасниках Гаазької конвенції.

Апостиль, окрім засвідчення дійсності підпису та компетенції особи, що підписала (видала) офіційний документ, також, в окремих випадках, засвідчує дійсність штампа або печатки, що скріплює документ. Апостиль може не використовуватися, якщо існують правові підстави, що скасовують або спрощують легалізацію документа виданого окремою державою.

З метою підвищення рівня довіри до офіційних документів України, на яких проставляється апостиль, та з урахуванням статті 7 Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів, з 20 листопада 2015 року Міністерством юстиції України запроваджено електронний сервіс з проставлення апостиля.

Наразі всі відділи державної реєстрації актів цивільного стану України працюють з електронним сервісом апостиля та приймають документи.

Апостиль проставляється відповідно до міжнародної Конвенції, підписаною у м. Гаазі у 1961 році. Україна приєдналася до цієї Кон-